

केंद्र पुरस्कृत योजनांचा निधी “SNA-SPARSH”
या कार्यपद्धतीद्वारे वितरित करण्याच्या अनुषंगाने
केंद्र पुरस्कृत योजनेसाठी भारतीय रिझर्व्ह बँक
येथे स्वतंत्र आहरण खाते उघडण्यास मान्यता देणे
तसेच याकरिता समन्वय अधिकारी (Nodal
Officer) व एकल समन्वय यंत्रणा (Single Nodal
Agency) घोषित करण्याबाबत.

महाराष्ट्र शासन
आदिवासी विकास विभाग
शासन निर्णय क्रमांक: केंद्रिय-२०२५/प्र.क्र.१७/का.१९
मादाम कामा मार्ग, हुतात्मा राजगुरु चौक,
मंत्रालय, मुंबई-४०००३२
दिनांक:- २९ जुलै, २०२५

वाचा:-

- १) भारत सरकार, वित्त मंत्रालय, व्यय विभाग, सार्वजनिक वित्तीय व्यवस्थापन प्रणाली कार्यालयीन ज्ञापन, दि. १३ जुलै, २०२३
- २) भारत सरकार, वित्त मंत्रालय, व्यय विभाग, सार्वजनिक वित्तीय व्यवस्थापन प्रणाली कार्यालयीन ज्ञापन, दि. २१ मे, २०२४
- ३) भारत सरकार, वित्त मंत्रालय, व्यय विभाग, सार्वजनिक वित्तीय व्यवस्थापन प्रणाली कार्यालयीन ज्ञापन, दि. १० जून, २०२५
- ४) वित्त विभाग शासन निर्णय क्र. संकीर्ण-२०२४ /प्र.क्र.५१/कोषा प्रशा-४, दि.१० ऑक्टोबर, २०२४
- ५) वित्त विभाग शासन परिपत्रक क्र. संकीर्ण-२०२४ /प्र.क्र.५१/कोषा प्रशा-४, दि.११ ऑक्टोबर, २०२४
- ६) वित्त विभाग शासन परिपत्रक क्र. संकीर्ण-२०२५ /प्र.क्र.४४/कोषा प्रशा-४, दि.१८ जून, २०२५

प्रस्तावना :-

भारत सरकारच्या सर्वसाधारण वित्तीय नियम, २०१७ मधील नियम २३० (७) अन्वये विहित करण्यात आलेल्या तरतूदीनुसार "निधीचे वेळेत वितरण" (Just In Time Release) हे तत्त्व शक्य होईल तेवढ्या प्रमाणात सर्व प्रदानांच्या वितरणासाठी लागू केले जाणे अभिप्रेत आहे. केंद्र शासन आणि राज्य शासन या दोन्ही स्तरांवरील रोख व्यवस्थापनामध्ये (Cash Management) अधिक परिणामकारकता साध्य करण्यासाठी सार्वजनिक वित्तीय व्यवस्थापन प्रणाली (PFMS), राज्याची एकात्मिक वित्तीय

व्यवस्थापन माहिती प्रणाली (State IFMIS) आणि भारतीय रिझर्व्ह बँकेची ई-कुबेर प्रणाली (e-Kuber) यांच्या एकात्मिक रचनेच्या (Integrated Framework) माध्यमातून केंद्र पुरस्कृत योजनांचा निधी वितरीत करण्यासाठी 'SNA-SPARSH (समयोचित प्रणाली एकीकृत शीघ्र हस्तांतरण - Real Time System of Integrated Quick Transfers) ही पर्यायी निधी प्रवाह कार्यपद्धती (Alternative Fund Flow Mechanism) टप्पा-टप्पाने प्रस्तावित करण्याचा निर्णय केंद्र शासनाने दि.१३ जुलै, २०२३ रोजीच्या कार्यालयीन जापनान्वये घेतला आहे.

प्रस्तुत प्रणालीमध्ये महाराष्ट्र राज्यातील २६ केंद्र पुरस्कृत योजनांकरीता एकूण ६९ राज्य संलग्नित योजना [State Linked Schemes (SLSs)] साठी भारतीय रिझर्व्ह बँक येथे एक स्वतंत्र आहरण खाते (Drawing Account) उघडण्यास वित्त विभागाच्या वाचा क्र.०४ येथील दि.१० ऑक्टोबर, २०२४ रोजीच्या शासन निर्णयान्वये मान्यता देण्यात आली आहे. तसेच त्यापुढील काळात टप्पाटप्पाने सदर प्रणालीमध्ये योजनांचे समावेशन करण्यात येणार आहे. भारत सरकार, वित्त मंत्रालय, व्यय विभाग, सार्वजनिक वित्तीय व्यवस्थापन प्रणाली कार्यालयीन जापन दि.१० जून, २०२५ अन्वये दि.०१.११.२०२५ पासून पुढील काळात सर्व राज्यांमध्ये सर्व केंद्र पुरस्कृत योजनांची अंमलबजावणी "SNA-SPARSH" कार्यपद्धती अंतर्गतच करण्याचा निर्णय घेण्यात आला आहे. यास्तव या कार्यासनामार्फत राबविण्यात येत असलेल्या केंद्र पुरस्कृत योजनांचा समावेश SNA-SPARSH कार्यपद्धती अंतर्गत करणे क्रमप्राप्त आहे.

त्यानुषंगाने सदर योजनांतर्गतच्या राज्य संलग्नित योजनांसाठी [State Linked Scheme (SLSs)] भारतीय रिझर्व्ह बँक येथे स्वतंत्र आहरण खाते (Drawing Account) उघडणे आवश्यक आहे. भारतीय रिझर्व्ह बँक येथे आहरण खाते उघडण्याकरीता वित्त विभागाने शासन निर्णय दि.११ ऑक्टोबर, २०२४ अन्वये कार्यपद्धती निश्चित केली आहे. त्यानुषंगाने सदर योजनांतर्गतच्या राज्य संलग्नित योजनांसाठी भारतीय रिझर्व्ह बँक येथे एक स्वतंत्र आहरण खाते (Drawing Account) उघडण्यास मान्यता देणे तसेच SNA-SPARSH कार्यपद्धतीच्या अंमलबजावणीच्या अनुषंगाने सदर योजनांचे समन्वय अधिकारी (Nodal Officer), स्टेट स्कीम मॅनेजर (SSM) व एकल समन्वय यंत्रणा (Single Nodal Agency) घोषित करण्याची बाब शासनाच्या विचाराधीन होती.

शासन निर्णय :-

SNA-SPARSH या कार्यपद्धतीच्या अंमलबजावणीच्या प्रयोजनार्थ खालील तक्त्यात नमूद योजनांसाठी पुढीलप्रमाणे समन्वय अधिकारी (Nodal Officer), स्टेट स्कीम मॅनेजर (SSM) व एकल समन्वय यंत्रणा (Single Nodal Agency) घोषित करण्यात येत आहेत:-

योजनेचे नाव	राज्य संलग्नित योजनेचा संकेतांक आणि नाव	समन्वय अधिकारी (Nodal Officer) व स्टेट स्कीम मॅनेजर (SSM)	एकल समन्वय यंत्रणा (Single Nodal Agency)
4188 Administrative Cost to State for implementation of Schemes	MH562 MH-Administrative Cost to State for implementation of Schemes	सह सचिव/उप सचिव, कार्यासन १९, आदिवासी विकास विभाग, मंत्रालय मुंबई	आयुक्त, आदिवासी विकास आयुक्तालय, नाशिक
4311 Dharti Aaba Janjatiy Gram Utkarsh Abhiyan (DA JGUA)	MH665 MH-Dharti Aaba Janjatiy Gram Utkarsh Abhiyan (DA JGUA)		
3380 Pradhan Mantri Adi Adarsh Gram Yojana (PMAAGY)	MH250 Pradhan Mantri Adi Adarsh Gram Yojana (PMAAGY)		
3548 Support to Tribal Research Institutes	MH335 MH-Support to Tribal Research Institutes	सह सचिव/उप सचिव, कार्यासन १९, आदिवासी विकास विभाग, मंत्रालय मुंबई	आयुक्त, आदिवासी संशोधन व प्रशिक्षण संस्था, पुणे

२. तसेच वरील तक्र्यात नमूद केंद्र पुरस्कृत योजनांतर्गत राज्य संलग्नित योजनांसाठी (SLSs) भारतीय रिझर्व्ह बँक येथे योजनानिहाय एक स्वतंत्र आहरण खाते (Drawing Account) उघडण्यास मान्यता देण्यात येत आहे.

३. केंद्र पुरस्कृत योजनांचे निधी वितरण व विनियोग व्यवस्थापन याबाबत केंद्र शासनाने संदर्भाधिन दि.१३ जुलै, २०२३, दि.२१ मे, २०२४ व दि.१० जून, २०२५ अन्वये निर्देश दिलेले आहेत. तसेच, वित्त विभागाच्या शासन परिपत्रक दि.११ ऑक्टोबर, २०२४ अन्वये राज्य संलग्नित योजनानिहाय भारतीय रिझर्व्ह बँक येथे आहरण खाते उघडण्यासाठी कार्यपद्धती निश्चित केली आहे. सदर कार्यपद्धती तसेच, शासनाच्या प्रचलित नियमानुसार प्रस्तुत विषयाच्या अनुषंगाने आवश्यक ती पुढील कार्यवाही एकल समन्वय यंत्रणा (Single Nodal Agency) यांनी करावी.

४. सदर शासन निर्णय महाराष्ट्र शासनाच्या www.maharashtra.gov.in या संकेतस्थळावर उपलब्ध करण्यात आला असून त्याचा संकेतांक २०२५०७२९१३१५३२४७२४ असा आहे. हा आदेश डिजीटल स्वाक्षरीने साक्षांकित करून काढण्यात येत आहे.

महाराष्ट्राचे राज्यपाल यांच्या आदेशानुसार व नावाने.

(स.श्री.खांडेकर)

कार्यासन अधिकारी, महाराष्ट्र शासन

प्रत,

१. मा. राज्यपाल यांचे सचिव, राजभवन, मलबार हिल, मुंबई.
२. मा.सभापती, महाराष्ट्र विधानपरिषद, महाराष्ट्र विधानमंडळ सचिवालय, मुंबई.
३. मा.अध्यक्ष, महाराष्ट्र विधानसभा, महाराष्ट्र विधानमंडळ सचिवालय, मुंबई.
४. मा.विरोधी पक्षनेता विधानपरिषद/विधानसभा, महाराष्ट्र विधानमंडळ सचिवालय, मुंबई.
५. मा.उपसभापती, महाराष्ट्र विधानपरिषद, महाराष्ट्र विधानमंडळ सचिवालय, मुंबई.
६. मा.उपाध्यक्ष, महाराष्ट्र विधानसभा, महाराष्ट्र विधानमंडळ सचिवालय, मुंबई.
७. मा. मुख्यमंत्री, महाराष्ट्र राज्य यांचे प्रधान सचिव, मंत्रालय, मुंबई-४०० ०३२.
८. मा.उप मुख्यमंत्री (वित्त), वित्त विभाग, मंत्रालय, मुंबई.

९. मा.मंत्री (आदिवासी विकास), मंत्रालय, मुंबई- ४०० ०३२.
१०. सर्व मा.मंत्री यांचे खाजगी सचिव, मंत्रालय, मुंबई- ४०० ०३२.
११. मा.राज्यमंत्री (आदिवासी विकास), मंत्रालय, मुंबई:- ४०० ०३२.
१२. सर्व मा.राज्यमंत्री यांचे खाजगी सचिव, मंत्रालय, मुंबई- ४०० ०३२.
१३. सर्व विधानसभा/विधानपरिषद सदस्य.
१४. मा.मुख्य सचिव यांचे वरिष्ठ स्वीय सहायक, मंत्रालय, मुंबई.
१५. मा.सचिव, आदिवासी विकास, यांचे स्वीय सहाय्यक, मंत्रालय, मुंबई-४०० ०३२.
१६. मा. अपर मुख्य सचिव/प्रधान सचिव/सचिव, वित्त विभाग, नियोजन विभाग, मंत्रालय, मुंबई.
१७. आयुक्त, आदिवासी विकास, नाशिक.
१८. महालेखापाल (लेखा परिक्षा) / (लेखा व अनुज्ञेयता), महाराष्ट्र-१, मुंबई
१९. महालेखापाल (लेखा परिक्षा) / (लेखा व अनुज्ञेयता), महाराष्ट्र-२, नागपूर.
२०. महासंचालक, माहिती व प्रसिद्धी संचालनालय, मंत्रालय, मुंबई.
२१. आयुक्त, आदिवासी संशोधन व प्रशिक्षण संस्था, पुणे.
२२. व्यवस्थापकीय संचालक, महाराष्ट्र राज्य, आदिवासी विकास महामंडळ मर्या. नाशिक
२३. व्यवस्थापकीय संचालक, शबरी आदिवासी वित्त विकास महामंडळ, नाशिक.
२४. अपर आयुक्त, आदिवासी विकास, महाराष्ट्र राज्य नागपूर/नाशिक/ठाणे/अमरावती.
२५. सर्व प्रकल्प अधिकारी, एकात्मिक आदिवासी विकास प्रकल्प.
२६. व्यवस्थापकीय संचालक, महाआयटी लि. मुंबई
२७. अधिदान व लेखा अधिकारी, मुंबई.
२८. सर्व सह सचिव/उप सचिव/अवर सचिव, आदिवासी विकास विभाग, मंत्रालय, मुंबई.
२९. निवडनस्ती (का-१९) आदिवासी विकास विभाग, मंत्रालय, मुंबई.